

Amsterdam Museum verzamelt odes aan vrouwen

Iedereen kan een ode maken en zo het verhaal van de stad aanvullen

Het Amsterdam Museum lanceert een digitaal [platform](#) waarop iedereen een verhaal kan delen over een vrouw die impact heeft gehad op Amsterdam. Eeuwenlang zijn vrouwen ondervertegenwoordigd in het verhaal van de stad. Het Amsterdam Museum vindt het hoog tijd om hier verandering in te brengen en roept iedereen, van binnen en buiten Amsterdam, op om een ode te maken aan een vrouw die de hoofdstad heeft gemaakt tot wat deze nu is. Alle odes – brieven, video's, audiobestanden, gedichten, foto's en geschreven teksten – zijn te zien op het platform en worden onderdeel van de collectie van het Amsterdam Museum. De odes vormen een basis voor onder andere een tentoonstelling die op 14 december 2024 opent, een boek en een podcast-serie. Het museum verrijkt hiermee, in het kader van de 750^{ste} verjaardag van Amsterdam, samen met gemeenschappen in de stad het verhaal van Amsterdam met bijzondere onmisbare vrouwen.

Het Amsterdam Museum is met het project *Vrouwen van Amsterdam – een ode* op zoek naar verhalen over bekende en onbekende vrouwen die van betekenis zijn geweest voor Amsterdam en haar bewoners, maar van wie het verhaal nooit is verteld. Het museum wil zo veel mogelijk bijzondere verhalen over vrouwen uit het heden en verleden verzamelen om toe te voegen aan het verhaal van de stad. Iedereen kan een ode aan een vrouw maken, via een brief, foto, video, tekening, gedicht, geluidsopname of andere vorm. Op het digitale platform worden alle odes gepresenteerd en krijgen de bezoekers een heel andere blik op de geschiedenis dan die ze tot nu toe kennen.

Judikje Kiers, directeur Amsterdam Museum: *"Iedere keer weer als ik het platform open ben ik geraakt. Wat is dit waardevol! Ik verwacht een sneeuwbaaleffect, want iedereen heeft wel iemand in het hoofd die een ode verdient."*

Op dit moment zijn er al ruim honderd odes ingestuurd. Zo sprak zanglerares Annemarie Libbers een ode in aan de eerste vrouwelijke dirigente Frieda Belinfante (1904-1995), feministe Hedy d'Ancona schreef een brief waarin ze haar bewondering uit over haar voorbeeld Joke Smit (1933-1981), schrijver Bart Temme schreef een lofzang aan caféhoudster Bet van Beeren (1902-1967), een anonieme auteur maakte een gedicht voor 'powervrouw' Ikram El Ouardi en Peter Kropveld belooft aan de Amsterdamse Annie Kropveld om haar veerkrachtige verhaal uit de Tweede Wereldoorlog te vertellen en doet dit middels een ode. Ook bekende Amsterdamse vrouwen als Lize Korpershoek, Ellen Brudet en Imane Valk hebben al een ode gemaakt.



V.l.n.r. Frieda Belinfante, Hedy d'Ancona, Joke Smit, Bet van Beeren, Annie Kropveld, Lize Korpershoek, Ellen Brudet en Imane Valk. <https://we.tl/t-Ld15FhKZWE>

Catherine Wolfs, inhoudelijk projectleider bij het Amsterdam Museum: *"Met dit project halen we verhalen over vrouwen boven die laten zien dat vrouwen van essentieel belang zijn voor deze stad en maatschappij. Zowel in het verleden maar ook in het heden en in de toekomst. Zonder vrouwen en*

wat zij allemaal deden en doen was Amsterdam niet wat het nu is. Dus doe ook mee. Doorbreek het door mannen gedomineerde perspectief en geef vrouwen een plek in het verhaal van de stad!"

Meedoen

Op het platform staan, naast alle binnengekomen odes, ook tips & tricks voor het maken van een ode en inspirerende lees- en luistertips. Ook heeft het Amsterdam Museum op het platform als inspiratie een lijst gepubliceerd met vrouwen over wie een ode zou kunnen worden geschreven. Deelnemers schrijven, dichten, spreken of filmen een ode aan een vrouw naar keuze. Een paar alinea's of zinnen is genoeg. Een lang epistel mag ook. Vervolgens kunnen ze hun ode via het platform uploaden. Iedereen die een verhaal over een vrouw wil vertellen kan meedoen, ook als die persoon zelf geen vrouw is. Meerdere odes inzenden mag. Ook mag de ode in een andere taal dan het Nederlands worden gemaakt. Voor mensen die het lastig vinden om een ode te maken organiseert het Amsterdam Museum speciale cursusmiddagen door de hele stad.

Actief verhalen ophalen

Het museum trekt ook actief de stad in om verhalen over vrouwen op te halen. In 2020 begon het Amsterdam Museum het project *Vrouwen van Nieuw-West*. Samen met partners verzamelde het museum in Nieuw-West middels diverse bijeenkomsten en workshops verhalen van vrouwen die iets betekenen voor het stadsdeel, hetgeen resulteerde in kleine tentoonstellingen in het museum en in Nieuw-West zelf. Het project kreeg navolging in de projecten *Vrouwen van Noord* en *Vrouwen van Zuidoost*. Gonca Yalçiner, hoofd Educatie & Participatie: *"We breiden nu uit naar de hele stad. Het is belangrijk dat we overal en in alle verschillende stadsdelen actief verhalen ophalen. Juist om een zo breed mogelijk publiek te bereiken en mee te laten doen. Het nieuwe verhaal van Amsterdam is van iedereen."*

Ode van Tammie Schoot aan Aäicha Bergamin

Activiste Tammie Schoots maakte een prachtige ode aan Aäicha Bergamin. Aäicha, een transgender vrouw werkend op de Wallen in de jaren 50 van de vorige eeuw, verzette zich met hand en tand tegen de wet die verbood om 'in de kleding van de andere kunne' te verschijnen. Tammie is Aäicha dankbaar dat zij heeft gestreden voor de wetswijziging van 1985 waarmee trans personen officieel hun gendermarker kunnen aanpassen. Tammie zegt in haar ode: *"Wij zijn jou niet vergeten, en het is tijd om jou te eren. Een ode aan jou, lieve Aäicha, dat jouw leven niet zonder betekenis voorbij is gegaan."*

Lees [hier](#) de ode van Tammie aan Aäicha.



Aäicha Bergamin en Tammie Schoots. <https://we.tl/t-Ld15FhKZWE>

Ode van Henk Penseel aan zijn moeder

"Veel odes worden geschreven voor BN'ers, terwijl er best een ode gebracht mag worden aan een 'gewone Amsterdamse', mijn moeder," schrijft Henk Penseel. Hij maakte daarom een ode aan zijn moeder Jacoba Penseel. Een moeder die sociaal, humoristisch, liefdevol en gastvrij was. Haar levensverhaal, kort en bondig opgeschreven door haar zoon, maakt nu deel uit van het verhaal van Amsterdam.



Lees [hier](#) de ode van Henk aan zijn moeder Jacoba.

Jacoba Penseel-Ameling
<https://we.tl/t-Ld15FhKZWE>

Ode van ROOSLOON aan Marlanda Coco.

Maar liefst tien odes zijn er al ingestuurd over Marlanda Coco. Zo ook deze van ROOSLOON. *"Intelligent, zachtmoedig, vol met enthousiasme en passie. Een vrouw waar men met trots over kan*

praten. Het is een mooie gave om zoveel mooie eigenschappen te hebben. Daarom bent u ook een stukje licht dat schijnt wanneer men in het donker zit. Dankbaar dat u met open armen staat en de wereld om u heen omhelst en uw kennis deelt.”

Marlanda is oprichter van Stichting Buurvrouwennetwerk Amsterdam Oost en zet zich in voor emancipatie en tegen discriminatie. Ze wordt in de diverse odes een rolmodel en ‘het gezicht van Oost’ genoemd.

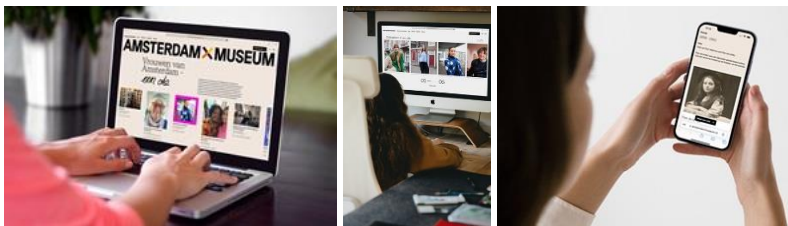
Lees [hier](#) de odes aan Marlanda Coco.



Marlanda Coco en ROOSLOON. Foto: ROOSLOON

Online platform

Alle ingezonden odes komen op het digitale platform amsterdammuseum.nl/vrouwen. Op het platform kunnen bezoekers de odes direct lezen, luisteren en bekijken en zo leren over de diversiteit aan vrouwen die iets hebben betekend voor Amsterdam. Ook kunnen bezoekers hun odes insturen via het platform. Het digitale platform is ontwikkeld door Bravoure.



Digitale platform Vrouwen van Amsterdam – Een ode. Beeld: Amsterdam Museum. <https://we.tl/t-Ld15FhKZWE>

Tentoonstelling

Van zaterdag 14 december 2024 tot en met zondag 31 augustus 2025 is in het Amsterdam Museum aan de Amstel de tentoonstelling *Vrouwen van Amsterdam – een ode* te zien. In de tentoonstelling worden de diverse verhalen van vrouwen die de stad hebben gemaakt tot wat deze nu is uitgelicht middels een object uit de collectie van het Amsterdam Museum, een persoonlijk voorwerp in bruikleen of een hedendaags kunstwerk. Thema's die daarin naar voren komen zijn ondernemerschap, kunst & cultuur, zorg, wetenschap en onderwijs, maar ook vrouwen die met alledaagse bezigheden een bijdrage leverden aan de stad en hun omgeving. Én vrouwen van nu.

Zo zal de geluidsinstallatie van de Amsterdamse volkszangeres Tante Leen te zien zijn; een schort van het schoonmaakbedrijf MAS van eigenares Rahma El Mouden die in 1975 uit Marokko naar Nederland kwam, en toen zelf werkte als schoonmaakster; en een recent door het Amsterdam Museum aangekochte outfit van Aynouk Tan, waarmee Tan zich uitspreekt over gender en identiteit.

Daarnaast hebben tien hedendaagse makers(duo's) een opdracht gekregen om met nieuw werk te reflecteren op de ingestuurde odes, of om zelf een ode te maken. Beeldend kunstenaar Mounira Al Solh (Beiroet, 1978) maakt voor de tentoonstelling een ode aan de Ethiopische vrouw die haar in huis nam toen zij in 2006 net naar Amsterdam kwam. Sarah van Sonsbeeck (Utrecht, 1976) maakt een lichtinstallatie als ode aan Lau Mazirel, een Amsterdamse advocate en verzetsstrijder tijdens de Tweede Wereldoorlog. Met de vormgeving van de tentoonstelling brengt Studio L A een ode aan zes Amsterdamse vrouwelijke ontwerpers en architecten. Verwijzingen naar hun werk in de Amsterdamse openbare ruimte vormen de basis van het tentoonstellingsontwerp. In het ontwerp zijn ook illustraties van illustrator en beeldend kunstenaar Hedy Tjin (1985) te zien.

Ook in de vaste opstelling van het Amsterdam Museum zal de rol van vrouwen nog beter naar voren komen.



Geluidsinstallatie van tante Leen. <https://we.tl/t-Ld15FhKZWE>

Podcast en boek

Naast een tentoonstelling wordt ook gewerkt aan een tiendelige podcastserie: *Vrouwen van Amsterdam – een ode*. In elke aflevering van ongeveer een half uur gaan Gonca Yalçiner en Catherine Wolfs van het Amsterdam Museum in gesprek met een ode-maker over een thema dat in die ode naar voren komt. Halverwege de aflevering schuift een persoon die reflecteert op het thema van de ode aan en zorgt zo voor nog meer verdieping. Vanaf september 2024 zijn de eerste afleveringen van de podcast gratis te beluisteren via diverse podcast-platforms.

Alle odes die zijn ingezonden worden per thema verzameld in een boek. Dit boek wordt uitgegeven op de 750^{ste} verjaardag van de stad Amsterdam op 27 oktober 2025. Het boek is de eerste grote aanzet tot aanvulling van het verhaal van de stad.

Amsterdam Museum

Het Amsterdam Museum, het officiële stadsmuseum van Amsterdam, is opgericht in 1926. Het museum beheert de collectie van de stad Amsterdam, bestaande uit meer dan 100.000 objecten. De hoofdlocatie van het museum, het monumentale Burgerweeshuis op de Kalverstraat in de historische binnenstad, wordt op dit moment gerenoveerd zodat het Amsterdam Museum ook in de toekomst zijn museale taken volwaardig kan uitvoeren. Tot 2028 vindt het Amsterdam Museum zijn tijdelijke thuis aan de Amstel 51 waar het zijn topstukken toont en tentoonstellingen en evenementen organiseert. Daarnaast organiseert het stadsmuseum tentoonstellingen en evenementen in Huis Willet-Holthuysen en bij diverse partners door de hele stad.

Het platform Vrouwen van Amsterdam – een ode is te bezoeken via amsterdammuseum.nl/vrouwen. De tentoonstelling Vrouwen van Amsterdam – een ode is van 14 december tot en met 31 augustus te zien in het Amsterdam Museum aan de Amstel.

Vrouwen van Amsterdam – een ode wordt gemaakt in samenwerking met onder andere: ADE, Amsterdam 750, Atria, Bravoure, Cafe Saarein, Closed on Monday, De Blijfgroep, De Zaak Muurbloem, Fixdit, Geheugen van Oost, Gemeente Amsterdam (afdeling Diversiteit & Inclusie), Het geheugen van West, ICOM (CAMOC & COMCOL), Jeugdtheaterschool, Koninklijk Theater Carré, Museumnacht Amsterdam, Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA), Pakhuis de Zwijger, Public Art Amsterdam, ROC Amsterdam Zuid, ROSE stories, Soroptimist International, The Black Archives, Stadsarchief Amsterdam, Stichting van Gisteren, Stichting lezen, Universiteit van Amsterdam, Vrije Universiteit Amsterdam en WBooks. Het digitale platform is ontwikkeld door Bravoure. De campagne en de speciale visuele identiteit van het project zijn ontwikkeld door Isabelle Vaverka & Hamid Sallali. Het Amsterdam Museum wordt structureel ondersteund door Gemeente Amsterdam, VriendenLoterij en ELJA Foundation. Het project Vrouwen van Amsterdam – een ode is tot stand gekomen met steun van Cultuurloket DigitALL, Mondriaan Fonds, Nederlands Letterenfonds en Stimuleringsfonds Creatieve Industrie.

Noot voor redactie, niet voor publicatie

Met vragen, opmerkingen of (interview)verzoeken richt u zich tot Kim Koopman, Amsterdam Museum via k.koopman@amsterdammuseum.nl of 06 22 92 77 29.

U kunt bovenstaand beeld met bijbehorende creditvermelding in hoge resolutie downloaden via deze link: <https://we.tl/t-Ld15FhKZWE>.